

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Vinmonopolet
Postboks 6953 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

14/4280-

10.12.2014

Oppdragsbrev – statsbudsjettet 2015 – kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet

1. INFORMASJON OM TOTALRAMMEN

Vi viser til Prop. 1S (2014–2015) for Helse- og omsorgsdepartementet og Stortingets behandling av budsjettet for 2015, jf. Innst. 3. S (2014-2015) og Innst. 11. S (2014-2015). Rammevilkårene for AS Vinmonopolet for 2015 følgende (i 1000 kr):

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet		
Post 85	Statens overskuddsandel	30 000
Post 86	Utbytte	2
Sum		30 002

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 85 Statens overskuddsandel

Det vises til Prop. 1 S (2014–2015) for Helse- og omsorgsdepartementet, hvor det foreslås at statens andel av driftsoverskuddet fastsettes til 50 pst. av resultatet i 2014. Statens andel av AS Vinmonopolets driftsoverskudd er på bakgrunn av budsjettert resultat i 2014 og en andel av overskuddet på 50 pst. anslått til 30 mill. kroner for 2015. Prosentvedtaket gjelder foran tallvedtaket.

Statens overskuddsandel skal innbetales til staten når regnskapet for 2014 er framlagt våren 2015. Når innbetalingen er foretatt, ber vi om at AS Vinmonopolet i et eget brev orienterer Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen om innbetalt beløp og utregninger. Det skal fremgå uttrykkelig i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til. Helse- og omsorgsdepartementet kan etter skriftlig forespørsel gi anledning til å utsette innbetalingstidspunktet for å avhjelpe selskapets behov

for likviditet og dermed redusere behovet for ekstern finansiering.

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 86 utbytte

Utbyttet er i vinmonopolloven fastsatt til 5 pst. av aksjekapitalen på 50 000 kroner og utgjør 2500 kroner. Utbyttet innbetales samtidig med statens overskuddsandel. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om innbetalingen i brev form. Det skal gå klart frem i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til.

2. SATSINGSOMRÅDER OG HOVEDPRIORITERINGER FOR 2015

AS Vinmonopolet er et av de viktigste alkoholpolitiske virkemidlene for å sikre ansvarlig salg av alkohol. AS Vinmonopolet har enerett til detaljsalg av alkoholholdig drikk som inneholder over 4,7 volumprosent alkohol. Ordningen innebærer fravær av privatøkonomiske interesser som motiverende for salg og bidrar til omsetning i kontrollerte former. Gjennom ansvarlig salg og regulert tilgjengelighet bidrar AS Vinmonopolet til å begrense alkoholkonsumet og skadevirkningene av alkohol.

AS Vinmonopolet må innrette sin virksomhet etter gjeldende alkoholpolitiske målsettinger og i samsvar med vinmonopolloven og alkoholloven. For å sikre fortsatt oppslutning og legitimitet i befolkningen er det viktig at Vinmonopolet utvikler seg i takt med samfunnets forventninger og behov.

Sosial kontroll skal prioriteres. Vinmonopolet skal ikke selge alkoholholdig drikk til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav eller er berusede. Vinmonopolet skal også forhindre at andre kjøper alkohol til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav, såkalt langing.

AS Vinmonopolet skal gi leverandører og produsenter markedsadgang på like vilkår. Selskapet skal ha en mest mulig kostnadseffektiv drift. AS Vinmonopolet skal videreføre arbeidet med å kostnadseffektivisere virksomheten for å bedre lønnsomheten og soliditeten uten at dette kommer i konflikt med sentrale alkoholpolitiske målsettinger eller hensynene bedriften må ta som servicebedrift.

AS Vinmonopolet skal i den grad det anses nødvendig og hensiktsmessig etablere ordinære utsalg innen økonomisk forsvarlige rammer. Videre utbygging av salgsnett må ses som en helhet, og følgende kriterier bør gjelde:

- Vinmonopolet skal ved avgjørelser om butikketablering legge vekt på å finne en rimelig balanse mellom økonomiske kriterier, monopolordningens formål og så lik tilgang til selskapets tjenester som mulig.
- Vinmonopolet skal sørge for tilfredsstillende rutiner for håndtering av kommunens interesser og for informasjon om etableringskriteriene. Kommunene skal ha mulighet til å uttale seg om etableringer av nye vinmonopolutsalg i sin kommune. AS Vinmonopolet må derfor på egnet måte informere kommunene om hvilke kriterier som legges til grunn for butikketableringer og for konkrete planlagte butikketableringer.

- Fjernhandelsløsningene skal opprettholdes. AS Vinmonopolet skal gjennom videreutvikling av fjernhandelsløsningene bidra til en forenkling for kunder i distrikter med få butikker.
- I lys av evalueringen av de to kategori 1-butikkene som ble etablert i 2014, skal Vinmonopolet vurdere grunnlaget for å etablere ytterligere kategori 1-butikker for å understøtte hensynet til å sikre så lik tilgang til selskapets tjenester som mulig.

AS Vinmonopolet skal implementere samfunnsansvar i sitt arbeid på en helhetlig måte tilpasset selskapets egenart. Selskapet skal integrere sosiale og miljømessige hensyn i sin virksomhet og i sine strategier. Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for samfunnsansvar som er basert på følg eller forklar-prinsippet. Det vises til Meld. St. 27 (2013–2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap, herunder de generelle og mer spesifikke forventningene til de statlig eide selskapenes arbeid med samfunnsansvar.

AS Vinmonopolet skal aktivt vurdere spørsmål knyttet til HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter femti år og lærlinger.

AS Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for lederlønn. Det vises til vedlegg til meld. St. 13 (2010–2011) Aktivt eierskap, retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper.

AS Vinmonopolet skal kunne håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner med basis i egen organisasjons ansvar og ressurser. Vinmonopolet forutsettes å ha gode rutiner og en klar rollebevissthet overfor departementet, øvrige virksomheter innenfor den sentrale mat-, helse- og sosialforvaltningen, den utøvende helse- og sosialtjenesten og øvrige sektorer i de situasjoner som kan oppstå.

AS Vinmonopolet skal etablere dokumentert internkontroll tilpasset risiko og vesentlighet. Risikofaktorer som kan medvirke til at målene til virksomheten ikke nås skal identifiseres og korrigerende tiltak skal beskrives.

Styret skal utarbeide en plan for eget arbeid og arbeide aktivt med kompetanseutvikling. Styret skal evaluere egen virksomhet.

Helse- og omsorgsdepartementet gjør oppmerksom på at Statens institutt for rusmiddelforskning fortløpende arbeider med å forbedre statistikken på rusområdet. Vinmonopolet skal i den grad det er behov for det bistå instituttet i dette arbeidet.

3. INDIKATORER OG RAPPORTERING

Indikatorer	Dato/frekvens for rapportering	Kommentar
Innbetaling av inntektsskatt	Når innbetaling er foretatt	Endringer i de estimatene som er gitt av Vinmonopolet som grunnlag for Helse- og omsorgsdepartementets budsjettproposisjon skal umiddelbart meldes til Helse- og omsorgsdepartementet skriftlig.
Innbetaling av statens overskuddsandel		
Innbetaling av utbytte		
Periodisert budsjett	Innen 1. mars	
<p>Økonomiske data:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budsjettstatus - Prognose for resten av året 	Tertiært, innen utgangen av august og desember inneværende år og april påfølgende år.	Rapporteringen skal inneholde en kort skriftlig vurdering av budsjettstatus og salgsutviklingen og en prognose for resten av året. Prognoseavvik skal forklares skriftlig
<ul style="list-style-type: none"> - Salgsutvikling, totalt og fordelt på fylker, inkludert informasjon om bevegelsen i og forholdet mellom ulike produktgrupper, inkludert brennevinsprodukter under 22 volumprosent 	Månedlig, innen 15. i den påfølgende måneden. Rapportering for juni måned sendes til departementet sammen med rapporten for juli måned innen 15. august.	
<p>Butikketableringer/endringer i butikkstruktur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Struktur og størrelse på butikknett, utvidelse av butikknett, herunder antall etablerte butikker og det totale antall butikker, - evt. nedleggelse 	Halvårlig, innen utgangen av september inneværende år og utgangen av mars påfølgende år.	Ved evt. nedleggelse skal Helse- og omsorgsdepartementet umiddelbart informeres skriftlig om vedtaket og dets begrunnelse.

<p>Kommuners interesser: Prosessen med å involvere kommunene i planleggingen av nye butikketableringer herunder rutiner for å håndtere kommenes interesser.</p>	<p>Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år.</p>	<p>Vinmonopolet skal oppgi tall på antall kommuner med og uten pol, samt antall aktive søkerkommuner</p>
<p>Fjernhandelsløsningene: Utvikling og eventuelle endringer av vesentlig karakter for</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestillings- og salgsordningen på internett og gjennom kundesenteret 	<p>Årlig innen utgangen av mars påfølgende år</p>	
<p>Samfunnsoppdrag: Alderskontroll og sosial kontroll</p> <ul style="list-style-type: none"> - Status for arbeidet med alderskontroll og sosial kontroll - Utvikling i omsetning målt i volum og i liter ren alkohol fordelt på typer alkoholholdig drikk (øl, vin, brennevin) og ulike hovedvaregrupper, inkludert salg av brennevinsprodukter som inneholder under 22 volumprosent alkohol. - Utviklingen i omsetningens andelsmessige fordeling mellom de ulike typene alkoholholdig drikk og hovedvaregruppene, målt i volum og i liter ren alkohol 	<p>Halvårlig, innen utgangen av september inneværende år og utgangen av mars påfølgende år.</p>	<p>Helse- og omsorgsdepartementet skal holdes orientert om AS Vinmonopolets arbeid med samfunnsoppdraget. I tillegg til tallmaterialet som viser gjennomføring av alderskontroll vil departementet ha informasjon om kampanjer Vinmonopolet har gjennomført. Ved store endringer i tallmaterialet eller ved endringer i målemetode skal departementet underrettes skriftlig.</p>
<p>Samfunnsansvar: As Vinmonopolet skal rapportere på sitt arbeid med samfunnsansvar generelt samt</p>	<p>Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år.</p>	<p>Departementet skal informeres om hvilke prosesser Vinmonopolet er i, hvilken utvikling</p>

spesielt på: <ul style="list-style-type: none"> - Korrupsjon - Miljø - Arbeidsstandarder og HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter 50 år, lærlinger. - Leverandøroppfølging både på drikkevare-, driftsmidler- og tjenestesiden. 		som har funnet sted det siste året og hvilke planer som foreligger for videre arbeid med samfunnsansvar, jf. forventningene i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap. Avvik fra tidligere rapporterte planer og rutiner skal rapporteres og forklares skriftlig. Dersom Vinmonopolet ikke følger forventet rapportering skal dette forklares skriftlig til Helse- og omsorgsdepartementet.
Likebehandling: <ul style="list-style-type: none"> - Antall saker og utfall i klagenemnda 	Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år.	Vinmonopolet skal skriftlig kommentere evt. oppgang/nedgang i antall saker.
Internberedskap: AS Vinmonopolet skal rapportere på krise- og katastrofeområder og håndteringsstrategier	Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år.	
Lederlønninger: Lederlønnutviklingen i AS Vinmonopolet	Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år.	
Risikostyring: AS Vinmonopolet skal rapportere om risikofaktorer og arbeidet med å redusere risiko.	Årlig rapportering av overordnet risikobilde og halvårlig rapportering av oppfølging av risikobildet.	
Styrets arbeid og evaluering: AS Vinmonopolet skal rapportere på om styret foretar evalueringer.	Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år.	AS Vinmonopolet skal innhente begrunnelse ved manglende evaluering og oversende denne til Helse- og omsorgsdepartementet.

<p>Statistikk med videre: AS Vinmonopolet skal rapportere om henvendelser og svar til Statens institutt for rusmiddelforskning ang. statistikk, dokumentasjon og forskning.</p>	<p>Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år.</p>	
---	---	--

Særskilt rapportering

Fare for budsjettoverskridelse, inntektssvikt eller andre problemer som krever Helse- og omsorgsdepartementets oppmerksomhet, eventuelt at Stortinget må orienteres, skal det rapporteres umiddelbart og særskilt om. AS Vinmonopolet skal komme med forslag til tiltak som bør iverksettes for å rette opp i slike situasjoner. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om saker som antas å ha alkoholpolitiske sider.

Årsberetning og regnskap for 2014

Årsberetning og regnskap for 2014 bes sendt Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen i 10 eksemplarer så snart de foreligger ferdig trykket. Årsrapporten skal også sende elektronisk til postmottak@hod.dep.no. Indikatorer som nevnt i dette oppdragsbrevet forutsettes å være omtalt i årsberetningen.

Med vennlig hilsen

Geir Stene-Larsen
ekspedisjonssjef

Lilly Sofie Ottesen
avdelingsdirektør

Kopi til:

Riksrevisjonen

Postboks 8130 Dep

0032 OSLO